

บทที่ 3

วิธีดำเนินโครงการ

โครงการนี้เป็นการศึกษาอิสระเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำระบบพยาบาลเจ้าของไข้มาใช้ เพื่อพัฒนางานบริการพยาบาลในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ พยาบาลประจำหออภิบาลผู้ป่วยหนักโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นพยาบาลวิชาชีพ การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง
 2. ปฏิบัติงานในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท มากกว่า 3 ปีขึ้นไป
 3. ผ่านการทดสอบความรู้การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤติ (หลักสูตรของโรงพยาบาล) ระดับ 3
 4. มีความยินดีและเต็มใจเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นโดยตลอด
- จากคุณสมบัติข้างต้น มีพยาบาลผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 16 คน

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

ผู้ศึกษาดำเนินโครงการ ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. ขั้นการติดต่อประสานงาน
2. ขั้นเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในโครงการ
3. ขั้นเตรียมหัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วยหนัก พยาบาลเจ้าของไข้ พยาบาลผู้ร่วมดูแล

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุปการดำเนินโครงการ

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. ขั้นการติดต่อประสานงาน

1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการ หัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยหนัก และพยาบาลวิชาชีพ ประจำหอผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

1.2 นำเสนอโครงการต่อหัวหน้าพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยหนัก ให้ทราบถึงรายละเอียด ขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา สถานที่ ทรัพยากรที่ต้องใช้ เพื่อพิจารณาอนุมัติ และเรียนเชิญหัวหน้าพยาบาลเป็นประธานโครงการ หัวหน้าหอผู้ป่วยหนักเป็นรองประธานโครงการ

1.3 จัดประชุมและพบพยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนักเพื่ออธิบายรายละเอียด และประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการต่อพยาบาล เพื่อขอความร่วมมือ และให้มีส่วนร่วมในโครงการโดยทำหนังสือขออนุมัติถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล จัดตั้งเป็นคณะกรรมการโครงการ

2. ขั้นตอนเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในโครงการ

ผู้ศึกษาทำการสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในโครงการดังนี้

2.1 คู่มือการใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับพยาบาลวิชาชีพ

2.2 โครงการให้ความรู้เรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้และการนำไปใช้

2.3 แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำระบบพยาบาลเจ้าของไข้มา

ใช้ในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

เครื่องมือที่ใช้ในโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในโครงการ 3 ชุด ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 คู่มือการใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับพยาบาลวิชาชีพ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบพยาบาลเจ้าของไข้ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และปัจจัยสนับสนุนการจัดระบบบริการพยาบาล แบบพยาบาลเจ้าของไข้ และสร้างข้อคำถามดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ที่มีความต่อเนื่องครอบคลุมควรมีลักษณะใดบ้าง

2.1.1.2 พยาบาลเจ้าของไข้ควรมีบทบาทหน้าที่อย่างไรและ
ดำเนินกิจกรรมอย่างไรบ้าง

2.1.1.3 หัวใจสำคัญของระบบพยาบาลเจ้าของไข้คืออะไร

2.1.2 ทำการสัมภาษณ์แนวคิด เพื่อศึกษาเนื้อหาในระบบพยาบาล
เจ้าของไข้ จากประสบการณ์ในการนำระบบไปใช้จริงในระบบบริการพยาบาลทั้งในประเทศ และ
ต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.2.1 กำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ที่มีประส
บการณ์ และ/หรือ ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริการพยาบาลแบบระบบพยาบาลเจ้าของไข้
จำนวน 4 ท่านประกอบด้วย พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยหนักเด็กโรงพยาบาลรามธิบดี จำนวน 1 ท่าน
พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
1 ท่าน พยาบาลประจำการหอผู้ป่วยไฟไหม้น้ำร้อนลวก โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี 1 ท่าน
หัวหน้าพยาบาลแผนกเด็กผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท 1 ท่าน

2.1.2.2 วิธีการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิล่วงหน้า
เพื่อบอกหมายวัน เวลา และสถานที่ ที่ทำการสัมภาษณ์ เมื่อได้รับการตอบรับจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ผู้ศึกษาเริ่มทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเองอย่างไม่เป็นทางการโดยการอธิบายให้ทราบถึงวัตถุประสงค์
ประสงค์ในการสัมภาษณ์ เพื่อตรวจสอบว่ามีความเข้าใจตรงกัน และขอความยินยอมใน
การบันทึกเทป เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ใช้เวลาประมาณ 45 – 90 นาที ทำการสัมภาษณ์
ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2545 ถึง 15 พฤษภาคม 2545

จากนั้นผู้ศึกษาทำการถอดความจากเทป และสรุปเนื้อหาสำคัญ
โดยวิธีจัดทำความถี่ของข้อความสำคัญที่ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวถึงเหมือนกัน และนำมาจัดคะแนน
จากมากไปหาน้อยเพื่อเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหาในการจัดทำคู่มือระบบพยาบาลเจ้าของ
ไข้

2.1.3 นำมาเขียนรายละเอียดของคู่มือการใช้ระบบพยาบาลเจ้าของ
ไข้สำหรับพยาบาลวิชาชีพ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุง

2.1.4 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดย นำคู่มือการใช้ระบบ
พยาบาลเจ้าของไข้สำหรับพยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนัก ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งมี
คุณสมบัติ คือ เป็นผู้บริหารทางการแพทย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบพยาบาล
เจ้าของไข้ ทำการตรวจสอบในเรื่องความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมเนื้อหา
และรายละเอียด ตลอดจนสำนวนภาษาสามารถสื่อความเข้าใจได้ถูกต้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางใน
การปฏิบัติงานบริการพยาบาลในระบบพยาบาลเจ้าของไข้

2.1.5 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุง (รายละเอียดคู่มือภาคผนวก ง)

2.2 โครงการอบรมเรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้และการนำไปใช้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้า เอกสาร บทความวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 เขียนโครงการอบรมเรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้และการนำไปใช้ ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

2.2.2.1 ความหมายของระบบพยาบาลเจ้าของไข้

2.2.2.2 วัตถุประสงค์สำคัญของระบบพยาบาลเจ้าของไข้

2.2.2.3 องค์ประกอบสำคัญของระบบพยาบาลเจ้าของไข้

2.2.2.4 บทบาทของพยาบาลเจ้าของไข้ บทบาทของ

พยาบาลผู้ร่วมดูแล และบทบาทของหัวหน้าหอผู้ป่วย

2.2.3 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดย นำโครงการอบรมเรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้สำหรับพยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนัก ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นผู้บริหารทางการแพทย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระบบพยาบาลเจ้าของไข้ ทำการตรวจสอบในเรื่องความถูกต้อง ความเหมาะสม และความครอบคลุมเนื้อหา และรายละเอียด ตลอดจนสำนวนภาษาสามารถสื่อความเข้าใจได้ถูกต้อง เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานบริการพยาบาลในระบบพยาบาลเจ้าของไข้

2.2.4 นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุง (รายละเอียดของโครงการ ภาคผนวก ค)

2.3 แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำระบบพยาบาลเจ้าของไข้มาใช้ในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

หลังจากทดลองใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ได้นำแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำระบบพยาบาลเจ้าของไข้มาใช้ในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ที่กำหนดขึ้นไปให้พยาบาลเจ้าของไข้ 16 คน ตรวจสอบความเป็นไปได้ถึงความเหมาะสมที่จะนำไปปฏิบัติ โดยแบบประเมินนี้มี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

(ประกอบ กรรณสูตร, 2538) และอีกส่วนเป็นข้อเสนอแนะอื่นๆ (รายละเอียดของแบบประเมิน ภาคผนวก จ)

ส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วน 4 ระดับมีการให้คะแนนดังนี้ คือ

4 คะแนน	เป็นไปได้อย่างมากที่สุด
3 คะแนน	เป็นไปได้อย่างมาก
2 คะแนน	เป็นไปได้น้อย
1 คะแนน	เป็นไปได้น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผล คะแนนเฉลี่ย กำหนดดังนี้ คือ

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.00	อยู่ในระดับ เป็นไปได้อย่างมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	อยู่ในระดับเป็นไปได้อย่างมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	อยู่ในระดับเป็นไปได้น้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	อยู่ในระดับเป็นไปได้น้อยที่สุด

วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการนำระบบพยาบาลเจ้าของไข้มาใช้ในหออภิบาล ผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ชั้นเตรียมหัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วยหนัก พยาบาลเจ้าของไข้ และพยาบาลผู้ร่วมดูแล

ผู้ศึกษาได้จัดทำโครงการอบรมให้ความรู้เรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้ และการนำไปใช้ เพื่อเตรียมความพร้อมของหัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วยหนัก พยาบาลประจำการ เพื่อปฏิบัติงานเป็นพยาบาลเจ้าของไข้และพยาบาลผู้ร่วมดูแล โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 นำโครงการที่จัดทำไว้แล้วเสนอเพื่อขออนุมัติ จัดอบรมในโรงพยาบาล สมิติเวช สุขุมวิท ตามลำดับขั้นตอนดังรายละเอียดของโครงการในภาคผนวก

3.2 ประสานงานกับฝ่ายการพยาบาลเพื่อขออนุญาตให้พยาบาลวิชาชีพเข้ารับการอบรม จำนวน 16 คน

3.3 ดำเนินการให้ความรู้เรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้ และการปฏิบัติงานในระบบพยาบาลเจ้าของไข้ พยาบาลวิชาชีพกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน โดยผู้ศึกษาเป็นวิทยากร ใช้เวลาในการอบรม 1 ชั่วโมง ในช่วงตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน ถึง 30 มิถุนายน 2545 เวลา 13.00 – 14.00 น. ณ หอผู้ป่วยหนักโรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

3.4 ทดสอบความรู้ที่ได้รับเรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้ และการปฏิบัติงานในระบบพยาบาลเจ้าของไข้ โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้เรื่องระบบพยาบาลเจ้าของไข้ของ วราภรณ์ เหมโชติกูร (2541) และสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนัก และหัวหน้า

หออภิบาลผู้ป่วยหนักต่อระบบพยาบาลเจ้าของไข้ เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความเป็นไปได้ ในการระบบพยาบาลเจ้าของไข้ในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก

3.5 นำความคิดเห็นทั้งหมดมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดทำ เป็นข้อสรุปและนำมาปรับเป็นระบบพยาบาลเจ้าของไข้ที่เหมาะสมกับหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาล สมิติเวช สุขุมวิท ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ง

3.6 นำเสนอการสังเคราะห์ระบบพยาบาลเจ้าของไข้จากข้อสรุปที่ได้ ต่อพยาบาล วิชาชีพ และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับหออภิบาลผู้ป่วยหนัก เพื่อร่วมกันกำหนดการนำรูปแบบระบบ พยาบาลเจ้าของไข้ มาทดลองใช้

3.7 เตรียมเอกสารประกอบการให้ความรู้ จัดหาและเตรียมอุปกรณ์ เอกสาร ประกอบและการทดลองใช้รูปแบบระบบพยาบาลเจ้าของไข้

3.8 ประสานงานจัดเตรียมสถานที่ก่อนการทดลองใช้รูปแบบระบบพยาบาล เจ้าของไข้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการ

1. ผู้ศึกษาและหัวหน้าหอผู้ป่วย แจ้งให้ทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับหออภิบาล ผู้ป่วยหนักให้ทราบว่าหออภิบาลผู้ป่วยหนักได้นำรูปแบบระบบพยาบาลเจ้าของไข้มาใช้

2. นำระบบพยาบาลเจ้าของไข้มาทดลองใช้ในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท โดยมีแนวทางการปฏิบัติงานตามคู่มือระบบพยาบาลเจ้าของไข้ที่ สร้างขึ้น เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ถึง 31 สิงหาคม 2545

3. บทบาทผู้ศึกษาระหว่างการดำเนินการ

ระหว่างการทดลองใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ หัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วย หนักและผู้ศึกษาติดตามประเมินผลทุกวัน โดยมีวิธีการกำกับดูแลดังนี้

3.1 รับส่งเวรร่วมกับบุคลากรพยาบาลเพื่อรับทราบ และรวบรวมข้อมูล สำคัญเกี่ยวกับผู้ป่วยและการพยาบาล

3.2 ตรวจสอบผู้ป่วยร่วมกับแพทย์ พยาบาลเจ้าของไข้ และพยาบาล ร่วมดูแล

3.3 ร่วมประชุมปรึกษารื้อกับพยาบาลเจ้าของไข้และทีมสุขภาพเกี่ยวกับ ปัญหาของผู้ป่วย เพื่อหาแนวทางการรักษาพยาบาล

3.4 ประสานงานกับบุคลากรในทีมสุขภาพทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ผู้ป่วย

3.5 เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการสื่อสารให้บุคลากรเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย และแผนงานของโรงพยาบาล ในขณะที่เดียวกันจะสื่อให้ผู้บริหารเข้าใจถึงแนวทางในการปฏิบัติงาน คุณภาพงาน ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และส่งเสริมการปฏิบัติงาน

3.6 เป็นผู้นิเทศให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปรับแผนการพยาบาลให้เหมาะสมกับปัญหาผู้ป่วย แนะนำเทคนิคการพยาบาลที่ถูกต้อง

3.7 สังเกตและบันทึกสถานการณ์ต่างๆ ตลอดช่วงเวลาที่ดำเนินการใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ รวมทั้งตรวจสอบระบบให้เป็นไปตามแผน

3.8 ติดตามผลการใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค ทั้งจากผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยใช้วิธีการสอบถาม สังเกตพฤติกรรมของทีมสุขภาพ พยาบาลเจ้าของไข้ พยาบาลผู้ร่วมดูแล และผู้ร่วมงานอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุปการดำเนินโครงการ

1. จัดอภิปรายกลุ่ม (Focus group discussion) และแบบเฉพาะบุคคล (Individual) โดยสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพ และหัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วยหนัก หลังการทดลองใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการนำระบบ พยาบาลเจ้าของไข้มาใช้

2. นำความคิดเห็นทั้งหมดมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จัดทำเป็นข้อสรุป ที่ได้จากการใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ในหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท

3. จัดประชุมนำเสนอสรุปความเป็นไปได้ในการนำระบบพยาบาลเจ้าของ ไข้มาใช้ ในเรื่องประโยชน์ที่ได้รับจากระบบ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของอัตรากำลัง ตลอดจน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะหลังจากทดลองใช้ระบบพยาบาลเจ้าของไข้ ต่อหัวหน้า พยาบาล หัวหน้าหออภิบาลผู้ป่วยหนัก พยาบาลวิชาชีพหออภิบาลผู้ป่วยหนัก โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินโครงการตามแผนภูมิที่ 5 และแผนกำกับกิจกรรมการ ดำเนินโครงการ ตามแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 5 สรุปขั้นตอนการดำเนินโครงการ

